

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Projektowanie uniwersalnej kultury - dostępność w instytucjach kultury

Zadanie 1 Przedsięwzięcie szkoleniowe

Strategia wdrażania dostępności w oparciu o Model Dostępnej Kultury

Dokument służy wypracowaniu strategii wdrażania dostępności w instytucji kultury. Wskazuje najważniejsze zagadnienia i obszary, które muszą być wzięte pod uwagę w sytuacji tworzenia planu inicjowania i rozwijania dostępności w oparciu o Model Dostępnej Kultury.

Regulamin zadania 1 w projekcie „Projektowanie uniwersalnej kultury – dostępność w instytucjach kultury”, definiuje Strategię wdrożenia modelu dostępności jako – dokument opisujący sposób wdrożenia modelu dostępności, uwzględniający m.in. cele i harmonogram działań, dobór narzędzi niezbędnych do tworzenia oferty kulturalnej z partycypacyjnym udziałem grupy docelowej, opis zasad komunikacji z grupą docelową oraz interesariuszami działań IK, sposobu identyfikacji potrzeb i doboru środków ich zaspokajania, identyfikację ryzyk, sposoby weryfikacji sukcesu oraz niezbędne zasoby.

Tworzenie strategii ma być Wynikiem ciągu szkoleń i sesji tutorskich oraz pracy nad autodiagnozą, które są zaproponowane każdej instytucji kultury włączonej w to działanie.

Opracowywanie strategii jest pomyślane jako proces, w który należy zaangażować jak najwięcej pracowników i pracownic każdej instytucji. Punktem wyjścia do tworzenia strategii jest obecna, zidentyfikowana w całym spektrum działań projektowych sytuacja instytucji kultury. W oparciu o ten stan proponujemy stworzyć strategię w dwóch wymiarach – planu krótkoterminowego i długoterminowego. Spojrzenie na instytucję w tych dwóch wymiarach pozwoli, naszym zdaniem, najlepiej przygotować się do wdrażania zmian systematycznych, efektywnych i odpowiadających rzeczywistym możliwościom instytucji kultury. Pozwoli też odpowiedzieć na oczekiwania odbiorców ze szczególnymi potrzebami, zwłaszcza osób z niepełnosprawnością i osób starszych.

Dokument wskazuje elementy, które można wziąć pod uwagę przy budowaniu strategii wdrażania dostępności w oparciu o Model Dostępnej Kultury. Poszczególne punkty/obszary mogą zostać dowolnie rozszerzone według uznania instytucji kultury, uwspólnione z procedurami wewnętrznymi instytucji lub dostosowane do już istniejących dokumentów.

Stan obecny

Rodzaj instytucji kultury, zespół i podejmowane działania

Wypełniając ten punkt można skorzystać z opublikowanego na stronie www instytucji, a wymaganego przez Ustawę o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, opisu działań podejmowanych przez IK. **Limit słów:** maksymalnie 500.

W tej części proszę uwzględnić zwłaszcza:

1. Nazwę, rodzaj instytucji kultury i założenia programowe.

Miejska Biblioteka Publiczna w Siedlcach jest samorządową instytucją kultury. Wchodzi w skład ogólnopolskiej sieci bibliotecznej. Jej nadrzędnym celem jest zaspokajanie potrzeb czytelnich, edukacyjnych i informacyjnych społeczeństwa oraz upowszechnianie wiedzy i kultury. Poprzez zapewnianie dostępu do zasobów dorobku nauki i kultury polskiej oraz światowej podejmuje i podtrzymuje współpracę z wieloma instytucjami na terenie Siedlec i regionu wschodniego Mazowsza. Jest organizatorem wydarzeń kulturalnych, konkursów, zajęć dla dzieci, młodzieży i dorosłych, spotkań, wieczorków i innych aktywności w oparciu o wszechstronną literaturę.

2. Zespół, kompetencje pracowników i pracownic.

MBP w Siedlcach zatrudnia 35 osób, w tym 28 pracowników służby bibliotecznej. Kadra merytoryczna MBP w Siedlcach posiada wysokie kwalifikacje zawodowe. W 2024 roku 25 pracowników MBP posiadało wykształcenie bibliotekarskie, z czego 23 osoby wyższe wykształcenie bibliotekarskie, a 2 osoby studium bibliotekarskie. Kadra MBP w Siedlcach legitymuje się dużym doświadczeniem zawodowym. Na dzień 31 grudnia 2024 r. 5 pracowników służby bibliotecznej pracowało w MBP ponad 30 lat, 17 bibliotekarzy posiadało staż pracy od 10 do 30 lat, a 6 pracowników działalności podstawowej – do 10 lat pracy.

Kadra zarządzająca:

- Dyrektor – odpowiada za strategię rozwoju instytucji oraz współpracę z partnerami lokalnymi i regionalnymi, reprezentuje bibliotekę na zewnątrz
- Główny księgowy – czuwa nad prawidłowym zarządzaniem finansami instytucji.

Zespół pracowników:

- Kierownicy działów i filii bibliotecznych – koordynują organizację i działalność poszczególnych działów/filii.
- Bibliotekarze zatrudnieni w poszczególnych działach i filiach bibliotecznych – udostępniają zbiory, udzielają informacji, wspierają pracę działów/ filii.

Działy: Oddział dla Dzieci i Młodzieży, Oddział Zbiorów Specjalnych, Czytelnia Główna, Czytelnia Regionalna, Centrum Obsługi Czytelników, Dział Gromadzenia, Opracowania i Katalogów, Informatorium, Siedlecka Biblioteka Cyfrowa, Dział Promocji, Filie Biblioteczne nr 1,2,3,4,5.

Poza kadram biblioteczną zatrudniamy pracownicy administracyjnych – zapewniających wsparcie organizacyjne, biurowe i techniczne. W tym: specjalista ds. komputeryzacji, obsługa sekretariatu, specjalista ds. administracyjnych, specjalista ds. kadrowych, inspektor ochrony danych osobowych, st.referent p.o. kasjera, kierowca.

3. Działania będące w stałej ofercie biblioteki oraz działania realizowane wynikające z projektów i innych aktywności: ,

Imprezy cykliczne

- Ferie w Bibliotece
- Święto Poezji w Bibliotece
- Święto Książki Dziecięcej
- Ogólnopolski Tydzień Bibliotek
- Tydzień Czytania Dzieciom
- Wakacje w Bibliotece
- Narodowe Czytanie
- Noc Bibliotek
- Spotkania autorskie
- Lekcje biblioteczne
- Wystawy w galerii MBP
- Charytatywny Kiermasz Książek

Imprezy plenerowe:

- Wakacje z książką w Aleksandrii – Park Miejski Aleksandria
- Wielka Wymiana Książek i Puzzli – Park Miejski Aleksandria

- Słoneczna Biblioteka – Park Miejski Aleksandria
- Happening „Patriotyczny Ogród”

Koła zainteresowań

- Dyskusyjny Klub Książki

Projekcje filmowe w Saloniku Literackim

- Kino Bambino
- Klasyka filmowa

Projekty:

- Biblioteka dla Czystego Powietrza w ramach projektu Mazowsze dla Czystego Powietrza,
- „eMOCje w rodzinie” – program profilaktyczny realizowany ze środków UM Siedlce
- „Rewaloryzacja Parku Miejskiego Aleksandria” – jako partner projektu realizacja wydarzeń kulturalnych w parku
- Porozumienie z Zakładem Karnym w Siedlcach na realizację wydarzeń kulturalnych oraz naprawę przez skazanych zniszczonych książek.
- Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2021 – 2025, Priorytet 1 „Poprawa oferty bibliotek publicznych”, Kierunek interwencji 1.1. „Zakup i zdalny dostęp do nowości wydawniczych”.

4. Współpracę ze środowiskami, organizacjami i podmiotami lokalnymi, nie tylko związanymi z osobami z niepełnosprawnością i osobami starszymi.

MBP w Siedlcach współpracuje ze szkołami podstawowymi, miejskimi przedszkolami i przedszkolami niepublicznymi, zarówno z terenu miasta Siedlce jak i powiatu siedleckiego – wspólne konkursy, lekcje biblioteczne, kiermasze, happeningi dla dzieci, zajęcia w parku miejskim itp. Ponadto, współpracujemy ze szkołami ponadpodstawowymi w zakresie organizacji lekcji bibliecznych, gier terenowych, kiermaszów, wolontariatu itp.

Współpraca z instytucjami miejskimi – Zakład Karny w Siedlcach, Komenda Miejska Policji w Siedlcach, Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Siedlcach, Nadleśnictwo Siedlce, Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Siedlcach, Miejski Ośrodek Kultury w Siedlcach, Centrum Kultury i Sztuki w Siedlcach, Biblioteka Pedagogiczna w Siedlcach, Poradnia Psychologiczna – Pedagogiczna w Siedlcach,

Delegatura w Siedlcach Mazowieckiego Kuratorium Oświaty, Samorządowe Centrum Doradztwa i Doskonalenia Nauczycieli w Siedlcach, Dom Pomocy Społecznej w Siedlcach, Urząd Miasta Siedlce, Uniwersytet w Siedlcach, Rada Miasta Siedlce, Siedlecka Rada Seniorów, Gmina Siedlce, Muzeum Regionalne w Siedlcach, Muzeum Diecezjalne w Siedlcach, Kuria Diecezjalna w Siedlcach, Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego.

Sposoby badania potrzeb publiczności o szczególnych potrzebach

Proszę opisać dotychczas przeprowadzone działania, które miały na celu diagnozę potrzeb środowisk osób z niepełnosprawnościami, w tym działania o charakterze badawczym, animacyjno-badawczym czy sieciującym. Proszę uwzględnić zaangażowanie pracowników i pracowników instytucji kultury w takie działania, sytuacje wykorzystania zewnętrznych ekspertów, wskazać kontekst podjętych dotychczas działań.

Limit słów: maksymalnie 500.

Biblioteka prowadzi rozpoznawanie i analizę potrzeb czytelników o szczególnych potrzebach, wykorzystując zróżnicowane metody badawcze. W pierwszej kolejności stosowane są ankiety i kwestionariusze w wersji papierowej oraz elektronicznej, dostosowane do możliwości odbiorców (m.in. z powiększoną czcionką, w formie uproszczonej). Uzupełnieniem są wywiady indywidualne prowadzone z użytkownikami oraz ich opiekunami, pozwalające na pogłębione poznanie barier i oczekiwań wobec instytucji.

Ważnym narzędziem są także grupy fokusowe oraz konsultacje społeczne, organizowane we współpracy z przedstawicielami organizacji pozarządowych i instytucji działających na rzecz osób z niepełnosprawnościami, seniorów oraz innych grup narażonych na wykluczenie. W ten sposób biblioteka zyskuje wiedzę ekspercką i praktyczne wskazówki dotyczące dostosowania oferty.

Równolegle prowadzona jest analiza obserwacyjna sposobów korzystania z przestrzeni, katalogów i zbiorów biblioteki przez osoby o szczególnych potrzebach. Dane te uzupełniają badania ewaluacyjne realizowane po wydarzeniach i zajęciach edukacyjno-kulturalnych, które pozwalają ocenić jakość oferty oraz stopień jej dostosowania do potrzeb uczestników.

Dodatkowym mechanizmem są kanały zgłaszania sugestii – skrzynka uwag dostępna w bibliotece, a także formularze i wiadomości online, umożliwiające czytelnikom wyrażanie opinii w sposób anonimowy i ciągły. W wybranych obszarach stosowane są również testy

dostępności, prowadzone z udziałem osób z niepełnosprawnościami, w celu weryfikacji praktycznych barier architektonicznych i cyfrowych.

Dzięki tym działaniom biblioteka posiada systematyczne informacje o potrzebach użytkowników, co pozwala na bieżące dostosowywanie oferty i podnoszenie poziomu dostępności usług.

Opis głównych barier dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych w zakresie realizacji działań kulturalnych.

Opis należy sporządzić z uwzględnieniem Modelu dostępnej kultury – etapów podróży odbiorcy lub obszarów dostępności, w zależności od sytuacji.

Limit słów: maksymalnie 500.

OBSZAR: WZROK	- brak oznaczenia totupoint - brak doświetlonych miejsc w czytelnich - brak oznaczeń kierunkowych na terenie miasta - brak piktogramów i spójnych grafik informujących - brak widocznego oznaczenia wejścia do biblioteki - brak oznaczeń kierunkowych wewnątrz budynku - brak taśm ostrzegawczych na schodach do Saloniku Literackiego - brak filmów instruktażowych i promocyjnych z audiodeskrypcją - brak planu tyflograficznego pomieszczeń w budynku - brak tyflografik i oznaczeń w alfabecie Braille'a - brak dobrego oświetlenia punktowego w galerii i w pozostałych częściach użytkowych dla czytelników - brak min. jednego dostępnego stanowiska komputerowego wyposażonego w akcesoria i programy ułatwiające pracę (mysz, klawiatura, syntezytor mowy, itp.) - brak stałego badania potrzeb osób z niepełnosprawnościami i seniorów – brak ewaluacji i monitoringu potrzeb przy budowaniu oferty kulturalnej biblioteki
OBSZAR: SŁUCH	- brak pętli indukcyjnej - brak oznaczenia wejścia do biblioteki - brak oznaczeń kierunkowych wewnątrz budynku i na terenie przyległym - nieznanomość PJM przez pracowników biblioteki - brak piktogramów

	- brak tłumaczeń w PJM podczas wydarzeń - brak filmów instruktażowych i promujących z napisami - brak min. jednego dostępnego stanowiska komputerowego wyposażonego w akcesoria i programy ułatwiające pracę (mysz, klawiatura, syntezytor mowy, itp.) - brak stałego, stabilnego badania potrzeb osób z niepełnosprawnościami i seniorów
OBSZAR: RUCH	- brak mapy graficznej na terenie budynku - ciężkie do otwierania drzwi wejściowe z dwóch stron budynku - brak poręczy w drzwiach wejściowych wygodnych do otwierania drzwi - brak oznaczeń kierunkowych - częściowy brak poręczy przy schodach - brak podnośnika schodowego do Saloniku Literackiego - słabe oświetlenie w galerii i w czytelni głównej - ruchome części kostki brukowej przed biblioteką - duża wycieraczka przed wejściem od strony ul. Piłsudskiego z otworami utrudniającymi poruszanie się - brak systemu przyzywowego w toalecie dla OzN - brak uchwytów przy umywalce w toalecie dla OzN - brak filmów instruktażowych dotarcia do biblioteki, poruszania się po bibliotece itp. - brak stałego badania potrzeb osób z niepełnosprawnościami i seniorów - brak ewaluacji i monitoringu potrzeb przy budowaniu oferty kulturalnej biblioteki
OBSZAR: ROZUMIENIE	- brak opisów wydarzeń – np. tematyki spotkań autorskich, Dyskusyjnego Klubu Książki, itp. - brak oznaczenia wejścia do biblioteki - brak opisu wydarzeń w prostym języku - brak oznaczeń i ścieżek kierunkowych na terenie biblioteki i w otoczeniu zewnętrznym - brak czytelnych oznaczeń i piktogramów - brak drzwi w czytelni regionalnej uniemożliwia pracę w ciszy - brak szkoleń dla pracowników z zakresu pracy z OzN i osobami starszymi - brak stałego badania potrzeb osób z niepełnosprawnościami i seniorów

	– brak ewaluacji i monitoringu potrzeb przy budowaniu oferty kulturalnej biblioteki
OBSZAR: CZUCIE	- brak informacji o tematyce spotkań i wydarzeń w kierunku możliwości wywołania głębokich emocji (np. wojna, śmierć, itp.) - brak widocznego oznaczenia wejścia do biblioteki - brak miejsca wyciszenia - brak wyznaczonych godzin pracy w ciszy np. w czytelnich - poczucie duszności ze względu na małe przestrzenie i dużą ilość uczestników wydarzenia - poczucie tłoku podczas wydarzeń kulturalnych - doświadczanie różnych zapachów, brak zastosowania aromaterapii mieszanka różnych zapachów w tym nieprzyjemnych, duszność, spowodowana przebywaniem wielu osób na małej powierzchni, np. podczas spotkań autorskich, lekcji bibliotecznych, w wypożyczalni dla dorosłych, w czytelnich itd., - brak kącia sensorycznego i pomocy sensorycznych - brak słuchawek wygłuszających - brak miejsca na dodatkowe miejsca do odpoczynku - brak miękkich i wygodnych mebli do siedzenia i poduch dla dzieci podczas lekcji bibliotecznych lub spotkań autorskich - brak stałego stabilnego badania potrzeb osób z niepełnosprawnościami i seniorów

Opis najważniejszych potrzeb w zakresie tworzenia oferty instytucji kultury dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych

Proszę opisać kluczowe potrzeby instytucji w zakresie wdrażania i rozwijania dostępności, które ujawniły się przed rozpoczęciem udziału w projekcie „Projektowanie Uniwersalne Kultury” oraz w trakcie przedsięwzięcia szkoleniowego. **Limit słów:** maksymalnie 500.

Potrzeby zidentyfikowane przed rozpoczęciem udziału w projekcie

Wiedza i świadomość

- brak systemowej wiedzy o obowiązujących przepisach i standardach dostępności (ustawowych i praktycznych),
- niska świadomość kadry, że dostępność powinna być integralną częścią działań instytucji.

Kompetencje kadry

- ograniczone doświadczenie w pracy z osobami o zróżnicowanych potrzebach,
- trudności w dostosowywaniu komunikacji i oferty do różnych grup odbiorców.

Diagnoza i planowanie

- brak narzędzi do rzetelnej oceny stanu dostępności,
- niepewność co do priorytetów działań oraz racjonalnego planowania budżetu.

Zasoby

- ograniczone środki finansowe i organizacyjne,
- brak wypracowanych procedur pozyskiwania funduszy na cele dostępnościowe.

Potrzeby zidentyfikowane w trakcie przedsięwzięcia szkoleniowego

Praktyczne wdrożenie

- potrzeba konkretnych narzędzi, instrukcji i przykładów, jak wprowadzać zmiany krok po kroku,
- ćwiczenia praktyczne z zakresu tworzenia audiodeskrypcji, napisów, komunikacji z odbiorcami.

Integracja dostępności

- umiejętność łączenia działań dostępnościowych z programem merytorycznym instytucji,
- włączanie nowych grup publiczności do oferty kulturalnej.

Strategia i organizacja

- konieczność opracowania długofalowych planów i polityk dostępności,

- wskazanie i przygotowanie koordynatorów dostępności.

Współpraca i wymiana doświadczeń

- potrzeba sieciowania i korzystania z dobrych praktyk innych instytucji,
- wzajemne wsparcie w budowaniu standardów dostępności.

Zmiana postaw

- przełamywanie barier mentalnych związanych z dostępnością,
- ugruntowanie przekonania, że dostępność to szansa na rozwój i poszerzenie grona odbiorców, a nie tylko obowiązek prawny.

Podsumowanie

Przed rozpoczęciem projektu MBP w Siedlcach przede wszystkim potrzebowała wiedzy, diagnozy i orientacji w standardach dostępności. W trakcie przedsięwzięcia szkoleniowego ujawniły się potrzeby praktycznych narzędzi, planowania strategicznego, budowania kompetencji kadry i zmiany podejścia do dostępności jako integralnej części działań instytucjonalnych.

Ogólna ocena dostępności instytucji kultury dla osób z niepełnosprawnościami

Proszę zaznaczyć na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza całkowity brak dostępności, a 10 pełną dostępność.

Ogólna ocena dostępności instytucji kultury										
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
				X						

Uzasadnienie:

Biblioteka podjęła pewne działania w zakresie dostępności, jednak obecny poziom wdrożenia wciąż pozostaje ograniczony i wymaga dalszych, systemowych usprawnień. Ocena na poziomie 4 odzwierciedla fakt, że dostępność jest częściowo zapewniona, lecz nadal istnieje szereg barier utrudniających pełne korzystanie z zasobów i oferty instytucji przez osoby z niepełnosprawnościami.

1. Mocne strony (uzasadniające, że ocena nie jest niższa)

- Istnieją podstawowe udogodnienia architektoniczne (np. podjazd, szerokie drzwi wejściowe), choć ich standard nie zawsze jest zgodny z aktualnymi wytycznymi.

- Część materiałów dostępna jest w wersji cyfrowej, co zwiększa możliwość zdalnego korzystania z zasobów.
- Kadra posiada wstępne doświadczenia i świadomość w zakresie obsługi użytkowników ze szczególnymi potrzebami.
- Podjęto próby dostosowania komunikacji wizualnej (np. stosowanie większych czcionek, proste oznakowanie przestrzeni).
- Realizujemy zamówienia materiałów bibliotecznych przez Internet i przez telefon.
- Oferujemy dostęp do portalu ACADEMICA – zdigitalizowanych publikacji w ramach krajowej sieci bibliotek cyfrowych
- Realizujemy usługę „Książka na telefon”, dostarczanie książek pod wskazany adres Czytelnikom z niepełnosprawnościami i osobom starszym.
- Dysponujemy powiększalnikiem dla osób słabowidzących
- Wypożyczamy czytniki – urządzenia do słuchania „książek mówionych”
- Dysponujemy księgozbiorem z dużą czcionką przeznaczonym dla osób z dysfunkcjami wzroku.
- Oferujemy bogate zbiory audiobooków
- Oferujemy bezpłatne kody do Legimi i EmpikGo
- Oferujemy urządzenie self – check do samoobsługi wypożyczeń bibliotecznych

2. Ograniczenia i bariery (uzasadniające obniżenie oceny)

- **Architektura i przestrzeń** – brak pełnej dostępności ciągów komunikacyjnych, brak skutecznych siłowników otwierających drzwi wejściowe i pochwytów, podnośnika schodowego, brak uchwytów przy umywalce w toalecie dla OzN, brak systemu przyzywowego w toalecie dla OzN
- **Dostępność cyfrowa** – strona internetowa i katalog online nie spełniają w pełni standardów dostępności (brak alternatywnych opisów, audio deskrypcji itp.)
- **Oferta programowa** – niewielki zakres wydarzeń i materiałów przygotowanych z myślą o osobach z niepełnosprawnościami sensorycznymi (np. brak audiodeskrypcji, tłumacza PJM, napisów do materiałów wideo).
- **Brak kompleksowej polityki dostępności** – działania są incydentalne i nie wynikają z przyjętej strategii, a raczej z doraźnych potrzeb.
- **Kompetencje kadry** – personel nie przeszedł jeszcze kompleksowych szkoleń dotyczących obsługi osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności.

3. Podsumowanie

Ocena **4/10** oznacza, że biblioteka jest na etapie początkowym w zakresie dostępności. Istnieją pierwsze rozwiązania i świadomość potrzeby zmian, jednak skala i spójność działań są niewystarczające, by mówić o dostępności w pełnym znaczeniu tego słowa. Potrzebne są zarówno inwestycje infrastrukturalne, jak i szkolenia kadry oraz wypracowanie długofalowej strategii dostępności.

Cele w zakresie poprawy dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych

Cele instytucji w zakresie poprawy dostępności instytucji dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych perspektywie krótkoterminowej, to jest do końca 2026 roku. Limit słów: maksymalnie 500.

Uwaga: cele muszą być powiązane z opisem barier i potrzebami.

Cel 1. Miejska Biblioteka Publiczna w Siedlcach dostępna architektonicznie dla osób z trudnościami w poruszaniu się oraz dla osób starszych poprzez:

- montaż siłowników w drzwiach wejściowych do biblioteki od ul. Esperanto oraz od ul. Józefa Piłsudskiego.
- montaż pochwytów do otwierania drzwi wejściowych do biblioteki
- montaż systemu przyzywowego w toalecie dla OzN
- montaż umywalki z uchwytyami w toalecie dla OzN

Termin realizacji: 30.11.2026 r.

Cel 2. Wsparcie techniczne i komunikacyjne dla osób niedosłyszących i słabowidzących korzystających z oferty biblioteki, poprzez wdrożenie:

- Dwóch przenośnych pętli indukcyjnych oraz przeszkolenie zespołu z obsługi tych urządzeń
- Systemu dwóch znaczników dźwiękowych i bezprzewodowej komunikacji krótkiego zasięgu, który ułatwia osobom niewidomym i słabowidzącym orientację w przestrzeni oraz dostęp do informacji – Totupoint
- instalacja oświetlenia w galerii MBP w celu poprawienia orientacji, bezpieczeństwa i percepcji przestrzeni przez osoby niewidome i słabowidzące i osoby starsze.

- montaż planów tyflograficznych budynku
- utworzenie dwóch stanowisk do pracy pn. „dostępny komputer” dla osób z różnymi potrzebami.

Termin realizacji: 30.11.2026 r.

Cel 3. Zapewnienie stałej możliwości korzystania z usług i funkcji biblioteki w warunkach dających komfort poznawczy i zapewniających poczucie bezpieczeństwa, poprzez:

- Utworzenie miejsca wyciszenia
- Montaż w każdym oddziale biblioteki dyfuzorów wodnych do absorpcji naturalnych olejków eterycznych (aromaterapii) jako praktycznego i prostego rozwiązania wpływającego korzystnie na koncentrację i pamięć, redukcję stresu i napięcia, budowania przyjaznej i bezpiecznej atmosfery, wzmocnienie identyfikacji miejsca poprzez przyjemny delikatny zapach.

Termin realizacji: 30.11.2026 r.

Cele instytucji w zakresie poprawy dostępności instytucji dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych w perspektywie długookresowej, to jest do końca 2030 roku. Limit słów: maksymalnie 500.

Uwaga: cele muszą być powiązane z opisem barier i potrzebami.

Cel 1 Eliminacja barier architektonicznych

- Wyposażenie przestrzeni w kontrastowe oznaczenia kierunkowe i informacje tyflograficzne lub w alfabecie Braille’a

Termin realizacji: 31.12.2030

Cel. 2 Dostępność sensoryczna i technologiczna

- Rozwój zasobów cyfrowych zgodnych ze standardami dostępności WCAG 2.1+.
- Zastosowanie rozwiązań wspomagających (np., audiodeskrypcja, tłumaczenie na język migowy).

Termin realizacji: 31.12.2030r.

Cel 3 Dostępność zbiorów i oferty kulturalnej

- Systematyczne poszerzanie oferty o audiobooki, e-booki, książki w alfabecie Braille'a, publikacje w dużym druku oraz materiały w formacie ETR.
- Organizacja wydarzeń (spotkań autorskich, warsztatów, prelekcji) z tłumaczem PJM i audiodeskrypcją.
- Tworzenie programów czytelniczych dedykowanych seniorom i osobom z niepełnosprawnościami.

Termin realizacji: 31.12.2030r.

Cel 4 Podnoszenie kompetencji kadry

- Regularne szkolenia pracowników z obsługi osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności.
- Wprowadzenie standardów komunikacji dostępnej (prosty język, język łatwy do czytania i rozumienia, formy obsługi osób starszych).

Termin realizacji: 31.12.2030

Cel 5 Integracja społeczna i aktywizacja

- Tworzenie przyjaznych przestrzeni – stref ciszy, kątek sensorycznych, miejsc odpoczynku.
- Współpraca z lokalnymi organizacjami wspierającymi osoby starsze i osoby z niepełnosprawnościami.
- Wprowadzenie usługi księżkomatu na terenie miasta Siedlce

Termin realizacji: 31.12.2030

Cel 6 Monitorowanie i ewaluacja

- Wprowadzenie systemu stałego badania potrzeb osób z niepełnosprawnościami i seniorów.
- Raportowanie postępów i stopnia wdrażania dostępności w cyklach rocznych.
- Uwzględnianie wyników konsultacji społecznych przy planowaniu oferty i infrastruktury.

Termin realizacji: 31.12.2030

Planowany sposób pomiaru osiągnięcia celu krótkoterminowego.

Należy podać nazwę i definicję wskaźnika, jego wartość oraz sposób pomiaru.

Limit słów: maksymalnie 500.

Cel 1. Miejska Biblioteka Publiczna w Siedlcach dostępna architektonicznie dla osób z trudnościami w poruszaniu się oraz dla osób starszych

Nazwa wskaźnika1:

- montaż siłowników w drzwiach wejściowych do biblioteki

Definicja wskaźnika 1:

- prawidłowo działające siłowniki w drzwiach wejściowych

Wartość wskaźnika 1: 2

Sposób pomiaru: Protokół odbioru realizacji usługi

Nazwa wskaźnika 2 :

- montaż pochwytu do otwierania drzwi wejściowych do biblioteki

Definicja wskaźnika 2:

- prawidłowo zamontowany pochwyt do drzwi wejściowych biblioteki

Wartość wskaźnika 2: 2

Sposób pomiaru: Protokół odbioru realizacji usługi

Nazwa wskaźnika 3 :

- montaż systemu przyzywowego w toalecie dla osób z niepełnosprawnościami

Definicja wskaźnika 3:

- prawidłowo działający system przyzywowy w toalecie dla osób z niepełnosprawnościami

Wartość wskaźnika 3: 1

Sposób pomiaru: Protokół odbioru realizacji usługi

Nazwa wskaźnika 4 :

- montaż umywalki z uchwytyami w toalecie dla osób z niepełnosprawnościami

Definicja wskaźnika 4:

- prawidłowo zamontowana umywalka z uchwytyami w toalecie dla osób z niepełnosprawnościami

Wartość wskaźnika 4: 1

Sposób pomiaru: Protokół odbioru realizacji usługi

Cel 2. Wsparcie techniczne i komunikacyjne dla osób niedosłyszących i słabowidzących korzystających z oferty biblioteki

Nazwa wskaźnika 1:

- instalacja przenośnej pętli indukcyjnej oraz przeszkolenie zespołu z obsługi tych urządzeń

Definicja wskaźnika 1:

- prawidłowo działająca pętla indukcyjna obsługiwana samodzielnie przez pracowników biblioteki

Wartość wskaźnika 1:

Sposób pomiaru: Test działania pętli indukcyjnych z udziałem osoby niedosłyszącej i protokół przeszkolenia pracowników

Nazwa wskaźnika 2:

- instalacja systemu znaczników dźwiękowych i bezprzewodowej komunikacji krótkiego zasięgu - Totupoint

Definicja wskaźnika 2:

- prawidłowo działające znaczniki Totupoint

Wartość wskaźnika 2: 2

Sposób pomiaru: Test działania znaczników Totupoint z udziałem osoby niewidomej lub słabowidzącej

Nazwa wskaźnika 3:

- instalacja oświetlenia w galerii MBP

Definicja wskaźnika 3:

- prawidłowo działające oświetlenie w galerii MBP

Wartość wskaźnika 3: 1

Sposób pomiaru: Protokół odbioru realizacji usługi

Nazwa wskaźnika 4:

- montaż planu tyflograficznego budynku biblioteki

Definicja wskaźnika 4:

- prawidłowo zainstalowany plan tyflograficzny budynku biblioteki

Wartość wskaźnika 4: 2

Sposób pomiaru: Protokół odbioru realizacji usługi

Nazwa wskaźnika 5:

- utworzenie stanowiska do pracy pn. „dostępny komputer” dla osób z różnymi potrzebami

Definicja wskaźnika 5:

- prawidłowo zainstalowane narzędzia dostępności do komputera dla osób z różnymi potrzebami

Wartość wskaźnika 5: 2

Sposób pomiaru: Protokół odbioru realizacji usługi

Cel 3. Zapewnienie stałej możliwości korzystania z usług i funkcji biblioteki w warunkach dających komfort poznawczy i zapewniających poczucie bezpieczeństwa

Nazwa wskaźnika 1:

- utworzenie miejsca wyciszenia

Definicja wskaźnika 1:

- organizacja komfortowej przestrzeni dla czytelników i użytkowników biblioteki która pozwala odizolować się od nadmiaru bodźców

Wartość wskaźnika 1: 1 komplet

Sposób pomiaru: ankieta poziomu satysfakcji wśród użytkowników

Nazwa wskaźnika 2:

- Montaż w każdym oddziale biblioteki dyfuzorów wodnych do absorpcji naturalnych olejków eterycznych

Definicja wskaźnika 2:

- prawidłowo działający dyfuzor wodny z olejkiem eterycznym

Wartość wskaźnika 2: 10

Sposób pomiaru: ankieta poziomu satysfakcji wśród użytkowników biblioteki

Plan działań na rzecz osiągnięcia postawionych celów

Opis działań planowanych do podjęcia w perspektywie krótkoterminowej, to jest do końca 2026 roku.

Działania muszą być zgodne z diagnozą: opisem głównych barier dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych oraz opisem najważniejszych potrzeb w zakresie tworzenia oferty instytucji kultury dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych.

Musi być widoczny ich związek z postawionym celem/celami. Działania muszą być zgodne z Modelem dostępnej kultury – wskazywać na obszar dostępności, etap podróży odbiorcy oraz krok, którego/których będą dotyczyć. Katalog działań musi być sporządzony w taki sposób, by wiadomo było, które są zależne od ewentualnego otrzymania grantu w II etapie projektu, a które zostaną zrealizowane niezależnie.

Limit słów: maksymalnie 500.

Lp.	Działania	Cel	Obszar dostępności	Etap podróży odbiorcy	Krok wdrażania a dostępności	Zależność od otrzymania grantu	Termin
1.	Uzgodnienie rozwiązania technicznego z konserwatorem zabytków, zgoda ww.	Cel 1	Ruch	Droga na wydarzenie i z powrotem	Krok 6	TAK	30-11-2026
2.	Zapytanie ofertowe i wybór oferenta			Poruszanie się po przestrzeni instytucji	Krok 5		
3.	Podpisanie umowy na wykonanie usługi montażu				Krok 6		
4.	Montaż siłowników				Krok 6		
5.	Odbiór realizacji usługi				Krok6		
6.	Informacja i promocja działania				Krok 7		
7.	Uzgodnienie rozwiązania technicznego z	Cel 1	Ruch	Droga na wydarzenie i	Krok 6	TAK	30-11-2026

	konserwatorem zabytków, zgoda ww.			z powrotem, poruszanie się po przestrzeni instytucji,			
8.	Zapytanie ofertowe i wybór oferenta				Krok 5		
9.	Podpisanie umowy na wykonanie usługi montażu				Krok 6		
10.	Montaż pochwyków				Krok 6		
11.	Odbiór realizacji usługi				Krok 6		
12.	Informacja i promocja działania				Krok 7		
11.	Zapytanie ofertowe i wybór oferenta	Cel 1	Ruch Czucie	Poruszanie się po przestrzeni instytucji.	Krok 5	TAK	30-11-2026
13.	Podpisanie umowy na wykonanie usługi montażu				Krok 6		
14.	Montaż instalacji przyzywowej w toalecie dla OzN				Krok 6		
15.	Odbiór realizacji usługi				Krok 6		
16.	Informacja i promocja działania				Krok 7		
17.	Zapytanie ofertowe i wybór oferenta	Cel 1	Ruch Czucie	Poruszanie się po przestrzeni instytucji.	Krok 5	TAK	30-11-2026
18.	Podpisanie umowy na wykonanie usługi montażu				Krok 6		
19.	Montaż umywalki z uchwytyami w toalecie dla OzN				Krok 6		
20.	Odbiór realizacji usługi				Krok 6		
21.	Informacja i promocja działania				Krok 7		
22.	Zapytanie ofertowe i wybór oferenta	Cel 2	Słuch Rozu mienie Ruch	Doświadczenie wydarzenia	Krok 5		
23.	Podpisanie umowy na wykonanie usługi montażu				Krok 6		

24.	Dostawa i uruchomienie przenośnej pętli indukcyjnej			Pozyskanie informacji o wydarzeniu	Krok 6		
25.	Szkolenie pracowników z zakresu obsługi przenośnej pętli indukcyjnej			Poruszanie się po przestrzeni instytucji	Krok 6		
26.	Odbiór realizacji usługi				Krok 6		
27.	Informacja i promocja działania				Krok 7		
28.	Zapytanie ofertowe i wybór oferenta	Cel 2	Wzrok , Ruch, rozumi enie	Poruszanie się po przestrzeni instytucji, Droga na wydarzenie i z powrotem	Krok 5	TAK	30-11-2026
29.	Podpisanie umowy na wykonanie usługi montażu				Krok 6		
30.	Montaż Totupointów				Krok 6		
31.	Odbiór realizacji usługi				Krok 6		
32.	Informacja i promocja działania				Krok 7		
33.	Zapytanie ofertowe i wybór oferenta	Cel 2	Wzrok Ruch, Rozu mienie Czucie	Poruszanie się po przestrzeni IK, Doświadczanie wydarzenia	Krok 5	TAK	30-11-2026
34.	Wybór oferty				Krok 6		
35.	Montaż oświetlenia w galerii MBP				Krok 6		
36.	Odbiór realizacji usługi				Krok 6		
37.	Informacja i promocja działania				Krok 7		
38.	Zapytanie ofertowe i wybór oferenta	Cel 2	Wzrok Rozu mienie Ruch	Doświadczanie wydarzenia Pozyskanie informacji o wydarzeniu	Krok 5	TAK	30-11-2026
39.	Podpisanie umowy na wykonanie usługi montażu				Krok 6		
40.	montaż planu tyflograficznego budynku				Krok 6		

41.	Odbiór realizacji usługi			Poruszanie się po przestrzeni IK	Krok 6		
42.	Informacja i promocja działania				Krok 7		
43.	Zapytanie ofertowe i wybór oferenta	Cel 2	Wzrok , Ruch, rozumienie Czucie	Doświadczenie wydarzenia, Poruszanie się po przestrzeni IK, Pozyskanie informacji o wydarzeniu, Utrzymanie kontaktu z publicznością po wydarzeniu	Krok 5	TAK	30-11-2026
44.	Zakup i instalacja wyposażenia do stanowiska komputerowego				Krok 6		
45.	Odbiór realizacji usługi				Krok 6		
46.	Informacja i promocja działania				Krok 7		
47.	Opracowanie projektu organizacji miejsca wyciszenia	Cel 3	Wzrok , Słuch, Ruch, Rozumienie , Czucie	Poruszanie się po przestrzeni IK, Doświadczenie wydarzenia, Utrzymanie kontaktu z publicznością	Krok 6	TAK	30-11-2026
48.	Zapytania ofertowe i wybór oferentów na usługi dostawy wyposażenia i roboty wykończeniowe				Krok 5		
49.	Złożenie zamówień				Krok 6		
50.	Wykonanie prac wykończeniowych				Krok 6		

51.	Dostawa wyposażenia			po wydarzeniu	Krok 6		
52.	Aranżacja miejsca wyciszenia				Krok 6		
53.	Informacja i promocja działania				Krok 7		
54.	Opracowanie ankiety badającej poziom zadowolenia użytkowników				Krok 8		
55.	Badanie ankietowe poziomu zadowolenia użytkowników				Krok 8		
56.	Zapytania ofertowe i wybór oferentów na usługę dostawy	Cel 3	Rozu mienie Czucie Ruch, Wzrok , Słuch	Pozyskanie wiadomości o wydarzeniu, Poruszanie się po przestrzeni IK, Doświadczan ie wydarzenia, Utrzymanie kontaktu z publicznością po wydarzeniu	Krok 5	TAK	30-11- 2026
57.	Złożenie zamówienia				Krok 6		
58.	Dostawa, montaż i uruchomienie dyfuzorów z olejkami				Krok 6		
59.	Informacja i promocja działania				Krok 7		
60.	Opracowanie ankiety badającej poziom zadowolenia użytkowników				Krok 8		
61.	Badanie ankietowe poziomu zadowolenia użytkowników				Krok 8		

**Opis działań planowanych do podjęcia w perspektywie długoterminowej,
to jest do końca 2030 roku.**

Działania muszą być zgodne z diagnozą: opisem głównych barier dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych oraz opisem najważniejszych potrzeb w zakresie tworzenia oferty instytucji kultury dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych. Musi być widoczny ich związek z postawionym celem/celami. Działania muszą być zgodne z Modelem dostępnej kultury – wskazywać na obszar dostępności, etap podróży odbiorcy oraz krok, którego/których będą dotyczyć. Katalog działań musi być sporządzony w taki sposób, by wiadomo było, które są zależne od ewentualnego otrzymania grantu w II etapie projektu, a które zostaną zrealizowane niezależnie. **Limit słów:** maksymalnie 500.

Lp.	Działania	Cel	Obszar dost.	Etap p.o.	Krok wdrażania dostępności	Zależność od otrzymania grantu
1.	Wypożyczenie przestrzeni w kontrastowe oznaczenia kierunkowe i informacje tyflograficzne lub w alfabecie Braille'a	Cel 1	Wzrok Ruch Czucie Rozumienie	Poruszanie się po IK, Doświadczenie wydarzenia	Krok 5,6,7	NIE
2.	Rozwój zasobów cyfrowych zgodnych ze standardami dostępności WCAG 2.1+.	Cel 2	Wzrok Czucie Rozumienie	Pozyskanie wiadomości o wydarzeniu, Doświadczenie wydarzenia, Utrzymanie kontaktu z publicznością po wydarzeniu	Krok 5,6,7	NIE
3.	Zastosowanie rozwiązań wspomagających (np., audiodeskrypcja,	Cel 2	Słuch Czucie Rozumienie	Pozyskanie wiadomości o wydarzeniu,	Krok 5,6,7	NIE

	tłumaczenie na język migowy).			Doświadczenie wydarzenia, Utrzymanie kontaktu z publicznością po wydarzeniu		
4.	Systematyczne poszerzanie oferty o audiobooki, e-booki, książki w alfabecie Braille'a, publikacje w dużym druku oraz materiały w formacie ETR.	Cel 3	Wzrok Czucie Rozumienie	Pozyskanie wiadomości o wydarzeniu, Doświadczenie wydarzenia, Utrzymanie kontaktu z publicznością po wydarzeniu, Poruszanie się po IK	Krok 5,6,7	NIE
5.	Organizacja wydarzeń (spotkań autorskich, warsztatów, prelekcji) z tłumaczem PJM i audiodeskrypcją.	Cel 3	Słuch Rozumienie Czucie	Doświadczenie wydarzenia, Utrzymanie kontaktu z publicznością po wydarzeniu	Krok 5,6,7	NIE
6.	Tworzenie programów czytelnich dedykowanych seniorom i osobom z niepełnosprawnościami.	Cel 3	Rozumienie Czucie	Doświadczenie wydarzenia, Utrzymanie kontaktu z publicznością po wydarzeniu	Krok 5,6,7	NIE
7	Regularne szkolenia pracowników z obsługi osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności.	Cel 4	Rozumienie Czucie	Utrzymanie kontaktu z publicznością po wydarzeniu, Doświadczenie wydarzenia	Krok 3,4	NIE

8	Wprowadzenie standardów komunikacji dostępnej (prosty język, język łatwy do czytania i rozumienia, zasady obsługi osób starszych).	Cel 4	Rozumienie Czucie	Utrzymanie kontaktu z publicznością po wydarzeniu, Doświadczanie wydarzenia, Pozyskanie informacji o wydarzeniu, Poruszanie się po przestrzeni IK	Krok 3,4	NIE
9	Tworzenie przyjaznych przestrzeni – stref ciszy, kąteków sensorycznych, miejsc odpoczynku.	Cel 5	Rozumienie Czucie Ruch	Utrzymanie kontaktu z publicznością po wydarzeniu, Doświadczanie wydarzenia, Pozyskanie informacji o wydarzeniu, Poruszanie się po przestrzeni IK	Krok 5,6,7	NIE
10	Współpraca z lokalnymi organizacjami wspierającymi osoby starsze i osoby z niepełnosprawnościami.	Cel 5	Rozumienie Czucie Wzrok Słuch Ruch	Utrzymanie kontaktu z publicznością po wydarzeniu, Doświadczanie wydarzenia, Pozyskanie informacji o wydarzeniu,	Krok 2	NIE

				Poruszanie się po przestrzeni IK		
11	Wprowadzenie usługi książkomatu na terenie miasta Siedlce	Cel 5	Słuch Czucie Rozumienie Ruch	Doświadczenie wydarzenia	Krok 5,6,7,8	NIE
12	Wprowadzenie systemu stałego badania potrzeb osób z niepełnosprawnościami i seniorów.	Cel 6	Rozumienie Czucie Słuch Wzrok Ruch	Utrzymanie kontaktu z publicznością po wydarzeniu	Krok 8	NIE
13	Raportowanie postępów i stopnia wdrażania dostępności w cyklach rocznych	Cel 6	Rozumienie Czucie Słuch Wzrok Ruch	Utrzymanie kontaktu z publicznością po wydarzeniu	Krok 8	NIE
14	Uwzględnianie wyników konsultacji społecznych przy planowaniu oferty i infrastruktury.	Cel 6	Słuch Wzrok Czucie Ruch Rozumienie	Utrzymanie kontaktu z publicznością po wydarzeniu	Krok 8	NIE

Opis tego, jakie znaczenie dla realizacji celów krótkoterminowego i długoterminowego będzie miało ewentualne uzyskanie grantu. Limit słów: maksymalnie 500.

Uzyskanie grantu w ramach projektu pn. "Projektowanie Uniwersalne Kultury – Dostępność w Instytucjach Kultury" przyczyni się do zwiększenia dostępności w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Siedlcach i będzie miało istotne znaczenie dla realizacji zarówno celów krótkoterminowych, jak i długoterminowych naszej instytucji.

W perspektywie krótkoterminowej tj, do 30 listopada 2026 roku grant umożliwi podjęcie działań o charakterze inwestycyjnym i organizacyjnym, w szczególności:

- likwidację barier architektonicznych utrudniających dostęp do budynku i jego zasobów,
- zakup specjalistycznego wyposażenia i oprogramowania wspierającego osoby z niepełnosprawnościami (np. pętli indukcyjnych, stanowisk komputerowych z czytnikiem ekranu, materiałów w formacie brajlowskim i powiększonym),
- wdrożenie szkoleń dla pracowników w zakresie obsługi użytkowników o zróżnicowanych potrzebach,
- podniesienie standardu świadczonych usług poprzez szybką poprawę komfortu korzystania z oferty biblioteki.

W perspektywie długoterminowej, tj. do 31 grudnia 2030 roku uzyskanie grantu przyczyni się do trwałego podniesienia poziomu dostępności biblioteki oraz zapewnienia zgodności z krajowymi i unijnymi standardami dostępności. Efektem będzie:

- stworzenie w pełni inkluzywnej przestrzeni publicznej, umożliwiającej równy udział w życiu kulturalnym i edukacyjnym osobom starszym oraz osobom z niepełnosprawnościami,
- rozwój oferty kulturalnej i edukacyjnej w kierunku programów dostępnych i dedykowanych różnym grupom użytkowników (np. wydarzenia z tłumaczeniem na polski język migowy, warsztaty z audiodeskrypcją, zajęcia dla seniorów),
- wzmocnienie pozycji biblioteki jako instytucji otwartej, nowoczesnej i zaangażowanej w integrację społeczną,
- zapewnienie trwałości działań poprzez pozostawienie efektów materialnych i organizacyjnych (modernizacja infrastruktury, zakup sprzętu, podniesione kompetencje kadry), które będą służyć użytkownikom również po zakończeniu projektu.

Podsumowując, uzyskanie grantu stanowi nie tylko możliwość realizacji działań bieżących, lecz także inwestycję w przyszłość, która pozwoli bibliotece pełnić rolę nowoczesnego, dostępnego i przyjaznego wszystkim mieszkańcom centrum kultury i edukacji w perspektywie do roku 2030.

Ponadto, uzyskanie grantu pozwoli na podjęcie działań i działań, które zapewnią dostęp do usług bibliotecznych, rozszerzą ofertę kulturalną dla dotychczasowych i nowych użytkowników oraz staną się inspiracją do działania i współpracy na niwie życia kulturalnego naszego miasta.

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Jesteśmy przekonani, że uzyskanie grantu wzmocni uznanie naszej biblioteki w lokalnej społeczności. Udział w dalszej drodze projektowej postrzegamy jako szansę MBP w Siedlcach na miano ważnego centrum kulturalnego i edukacyjnego dla mieszkańców Siedlec, reagującego na potrzeby osób z niepełnosprawnościami, przyczyniającego się do ich rozwoju intelektualnego i społecznego.

Naszą ambicją jest stać się instytucją leaderską w zakresie pracy nad dostępnością, tak, aby rezultatem naszych działań był wzrost zadowolenia użytkowników MBP oraz wzrost czytelnictwa wśród osób z niepełnosprawnościami na terenie miasta Siedlce, w myśl cytatu Christophera Paoliniego, że „książki są oknami na świat”.